

SINTEZA OBSERVAȚIILOR
la proiectul Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și
Reglementare în Comunicații pentru armonizarea utilizării benzilor de frecvențe
radio 880-915 MHz, 925-960 MHz, 1710-1747,5 MHz și 1805-1842,5 MHz

I. Introducere

Autoritatea de reglementare din domeniul comunicațiilor electronice, în exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege, a supus consultării publice proiectul de decizie pentru armonizarea utilizării benzilor de frecvențe radio 880-915 MHz, 925-960 MHz, 1710-1747,5 MHz și 1805-1842,5 MHz în două perioade diferite în timp. Prima consultare publică organizată de autoritatea de reglementare a avut loc între 23 octombrie 2008 - 21 noiembrie 2008. Urmare a procesului legislativ aflat în desfășurare la nivelul spațiului comunitar, precum și a observațiilor înregistrate tocmai pe acest subiect, autoritatea de reglementare a luat decizia amânării la acel moment a proiectului de decizie, urmând ca ulterior adoptării reglementărilor comunitare să fie efectuați pași pentru publicarea actelor normative necesare armonizării utilizării, la nivel național, a utilizării benzilor de frecvențe radio 880-915 MHz, 925-960 MHz, 1710-1747,5 MHz și 1805-1842,5 MHz.

A doua consultare publică organizată de Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) pe marginea proiectului de decizie pentru armonizarea utilizării benzilor de frecvențe radio 880-915 MHz, 925-960 MHz, 1710-1747,5 MHz și 1805-1842,5 MHz a fost asigurată în perioada 1 septembrie 2009 - 1 octombrie 2009.

Proiectul de decizie urmărește elaborarea reglementărilor tehnice și administrative necesare introducerii serviciilor de comunicații electronice de generația a treia prin intermediul sistemelor UMTS în benzile de frecvențe radio 880-915 MHz, 925-960 MHz, 1710-1747,5 MHz și 1805-1842,5 MHz și se înscrie în intenția declarată a autorității de reglementare de a întreprinde toate măsurile necesare pentru promovarea dezvoltării comunicațiilor electronice în bandă largă.

Observațiile primite în cadrul perioadei de consultare se referă, în principal, la următoarele:

II. Oportunitatea proiectului Deciziei ANCOM în raport cu legislația comunitară

Consultarea inițială a proiectului, programată înaintea adoptării cadrului comunitar în materie, a relevat opinia convergentă a respondenților în sensul prematurității reglementării.

Odată însă cu adoptarea Directivei 2009/114/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 de modificare a Directivei 87/372/CEE a Consiliului privind benzile de frecvență care urmează să fie rezervate pentru introducerea coordonată în Comunitate a telecomunicațiilor mobile terestre digitale celulare paneuropene publice și a Deciziei Comisiei 2009/766/CE privind armonizarea benzilor de frecvențe de 900 MHz și de 1800 MHz pentru sistemele terestre capabile să furnizeze servicii paneuropene de comunicații electronice în cadrul Comunității, observațiile primite pe această temă, cu ocazia consultărilor organizate, nu mai sunt de actualitate, România, ca de altfel toate statele membre ale Uniunii Europene, aflându-se în postura de a efectua, obligatoriu, demersuri pentru a face disponibile sistemelor UMTS benzile de frecvențe din banda de 900 MHz, respectiv 1800 MHz. În aceste condiții, la data prezentei, observația primită nu mai poate fi luată în considerare.

III. Continuitatea furnizării serviciilor de comunicații electronice de generația a doua în benzile de frecvențe radio 880-915 MHz, 925-960 MHz, 1710-1747,5 MHz și 1805-1842,5 MHz

Una dintre observațiile primite în perioada de consultare publică se referă la perioada de timp pentru care vor mai fi reținute obligații privind serviciile specifice sistemelor GSM, propunându-se în acest sens limitarea în timp a acestor obligații.

Așa cum precizează și textul actelor normative adoptate la nivel comunitar (a se vedea Considerentele 5, 9, respectiv 11 din cadrul Directivei 2009/114/CE, ori prevederile art. 1 alin. (1) din aceeași directivă sau dispozițiile reținute în Considerentele 2, 7, respectiv 16, ori cele din partea imperativă a Deciziei Comisiei 2009/766/CE) serviciile de comunicații electronice mobile de generația a doua vor rămâne protejate în cadrul benzilor de frecvențe radio aflate în discuție, sistemele GSM rămânând tehnologia de referință.

Facem precizarea că această abordare este una comună la nivelul întregului spațiu comunitar, și, în acest moment, autoritatea de reglementare consideră că nu există elemente care să poată conduce la o prognoză exactă a perioadei de timp în care această stare de lucruri se va menține.

IV. Utilizarea sistemelor Long Term Evolution (LTE) în cadrul benzilor de frecvențe radio 880-915 MHz, 925-960 MHz, 1710-1747,5 MHz și 1805-1842,5 MHz

Unul dintre respondenți a solicitat o analiză cu privire la posibilitatea modificării proiectului de decizie în sensul introducerii posibilității implementării și a sistemelor LTE în benzile de frecvență radio aflate în discuție.

Măsura propusă în cadrul procedurii de consultare publică trebuie să țină cont de dispozițiile Considerentelor 11 și 13 din Directiva 2009/114/CE, text ce face trimitere la existența unor dovezi incontestabile cu privire la coexistența altor sisteme capabile să funcționeze alături de sistemele GSM.

Mai mult, textul art. 1 alin. (1) din cadrul Directivei 2009/114/CE prevede în mod expres că statele membre pun benzile de frecvență la dispoziția sistemelor GSM și UMTS, *precum și la dispoziția altor sisteme* capabile să furnizeze servicii de comunicații electronice care pot funcționa alături de sistemele GSM, *în conformitate cu măsurile tehnice de aplicare adoptate la nivel comunitar*, text care trebuie coroborat cu prevederile art. 5 din cadrul Deciziei Comisiei 2009/766/CE. Cu alte cuvinte, având în vedere că până în prezent nu sunt stabilite condițiile tehnice, astfel cum prevede Directiva 2009/114/CE,

care să ducă la respectarea cerințelor art. 5 din Decizia Comisiei 2009/766/CE, din punctul nostru de vedere propunerea nu poate fi luată în considerare în acest moment, măsura fiind prematură în raport de analizele efectuate la nivel comunitar sau la nivel național.

V. Completarea deciziei cu includerea obligației ANCOM de a revizui perioada de valabilitate a licențelor de comunicații mobile în benzile de frecvențe radio 880-915 MHz, 925-960 MHz, 1710-1747,5 MHz și 1805-1842,5 MHz.

Solicitarea titularilor de licențe de utilizare a frecvențelor radio în benzile aflate în discuție este susținută de considerente legate de valoarea investițiilor necesare re proiectării rețelelor de acces radio și instalarea unor noi tipuri de echipamente care vor utiliza ambele tehnologii - atât cele specifice sistemelor de comunicații mobile de generația a doua, cât și cele aferente sistemelor de generația a treia.

Propunerea primită este un subiect de analiză pentru ANCOM, dar o eventuală decizie în acest sens nu poate face obiectul acestui proiect de decizie.

VI. Acordarea dreptului de a utiliza frecvențele radio din banda de 900 MHz, ca remediu pentru afectarea concurenței

Una dintre observațiile primite prezumă că prin adoptarea acestui proiect de decizie este denaturată în mod semnificativ concurența pe piața relevantă și autorul propune modificarea drepturilor de utilizare existente în banda de 900 MHz, astfel încât toți operatorii de comunicații electronice mobile care furnizează servicii de generația a treia să aibă acces la acest spectru.

Potrivit Directivei 2009/114/CE a Parlamentului European și a Consiliului denaturarea concurenței prin deschiderea benzii de 900 MHz pentru sistemele UMTS nu este prezumată, fiind necesară o analiză în acest sens pentru fiecare stat membru. În plus, revizuirea drepturilor de utilizare din banda de 900 MHz, ca instrument de soluționare a denaturării concurenței, trebuie să fie necesară, (justificată în mod obiectiv) și proporțională. Această analiză este în desfășurare în cadrul ANCOM, în funcție de concluziile acesteia urmând a se lua măsurile necesare soluționării unei eventuale denaturări a concurenței, propunerea făcută de respondent fiind unul dintre remediile posibile.

VII. Observații punctuale privind redactarea textului

Referitor la observațiile primite în legătură cu formularea unor articole ale proiectului de decizie vizând anumite aspecte tehnice, facem următoarele precizări menite să clarifice interpretarea prevederilor articolelor respective.

Sintagma „*Distanța dintre frecvențele purtătoare a două rețele UMTS învecinate ...*”, din art. 4 alin. (1) al proiectului de decizie supus consultării publice este identică cu textul Anexei la Deciziei Comisiei 2009/766/CE, prevederi la care se face referire în art. 3, respectiv art. 4 alin. (2) din Decizia Comisiei 2009/766/CE.

În ce privește alin. (2) al articolului 4 din cadrul proiectului de decizie supus consultării publice, autoritatea de reglementare este de acord cu reformularea textului, în acest fel asigurându-se o acuratețe a prevederilor actului adoptat de autoritate. Față de varianta inițială, textul va avea următoarea formulare: „*distanța dintre frecvențele purtătoare ale unei rețele UMTS și ale unei rețele GSM învecinate va fi de cel puțin 2,8 MHz.*”

Față de condițiile tehnice stabilite potrivit legislației comunitare, România, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, are obligația de a transpune în legislația națională și de a aplica întocmai deciziile Comisiei Europene.

Din aceste motive, interpretarea sintagmelor din cuprinsul deciziei trebuie să fie cele avute în vedere la elaborarea textului deciziei.

Astfel, interpretarea sintagmelor mai sus menționate este cea în accepțiunea Raportului 82 al Comitetului pentru Comunicații Electronice al CEPT, raport care a stat la baza stabilirii condițiilor tehnice necesare pentru coexistența rețelelor UMTS și a rețelelor UMTS cu rețelele GSM în benzile de 900 MHz și 1800 MHz, prevăzute de Decizia Comisiei 2009/766/CE, și anume: prin „rețele UMTS învecinate” se înțelege rețele UMTS care utilizează canale UMTS adiacente; prin „rețele UMTS și GSM învecinate” se înțelege o rețea UMTS și o rețea GSM care utilizează canale UMTS și canale GSM adiacente.

Așadar, termenul „rețele învecinate” desemnează **adiacența spectrului de frecvențe** utilizat de două rețele, fie ambele UMTS, fie una UMTS și cealaltă GSM, și nu învecinarea ca arie geografică, scopul prevederilor art. 4 alin. (1) și (2) din proiectul de decizie fiind tocmai acela de a stabili condițiile tehnice necesar a fi respectate pentru asigurarea coexistenței **în aceeași arie geografică** a două rețele UMTS 900/1800 sau a unei rețele UMTS 900/1800 cu o rețea GSM 900/1800. Aceste condiții tehnice se referă la ecartul între frecvențele purtătoare ale canalelor rețelelor care utilizează spectru de frecvențe adiacent.

În accepțiunea aceluiași raport, prin frecvențele purtătoare ale rețelelor UMTS se înțeleg frecvențele centrale ale blocurilor UMTS de 5 MHz, iar prin frecvențele purtătoare ale rețelelor GSM se înțeleg frecvențele centrale ale canalelor GSM de 200 kHz.

Deși Raportul 82 al Comitetului pentru Comunicații Electronice al CEPT ia în considerare mai multe scenarii de coexistență a rețelelor UMTS cu alte rețele UMTS și respectiv a rețelelor UMTS cu rețelele GSM, ce pot fi întâlnite în practică, concluzionând că ecartul între frecvențele purtătoare ale canalelor adiacente utilizate de aceste rețele poate avea, în cazul funcționării coordonate a rețelelor (site-uri colocare), valori mai mici decât cele prevăzute la art. 4 al proiectului de decizie, Anexa Decizia Comisiei 2009/766/CE, care stabilește condițiile tehnice ce trebuie aplicate pentru a asigura coexistența între rețelele UMTS și rețelele UMTS și GSM, reține în cuprinsul ei doar aceste valori, motivația probabilă fiind stabilirea de condiții acoperitoare pentru toate cazurile, inclusiv pentru scenariile cele mai defavorabile.

Pe de altă parte, trebuie recunoscut că în Anexa Deciziei Comisiei 2009/766/CE se face precizarea că parametrii tehnici necesar a fi respectați pentru asigurarea coexistenței sistemelor terestre capabile să furnizeze servicii pan-europene de comunicații electronice în cadrul Comunității, în benzile de 900 MHz și 1800 MHz, se vor aplica în absența acordurilor bilaterale sau multilaterale între rețele învecinate, fără a exclude aplicarea unor parametri tehnici mai puțin stringenți dacă aceștia au fost agreeți între operatorii unor astfel de rețele. În absența unor astfel de acorduri, ANCOM își asumă impunerea parametrilor tehnici la care face referire Anexa Deciziei Comisiei 2009/766/CE. Astfel, având în vedere atât elemente desprinse din observațiile primite pe această temă, respectiv utilizarea mai eficientă a spectrului radio alocat, cât și textul Anexei la Decizia Comisiei 2009/766/CE, autoritatea de reglementare propune reformularea ipotezei articolului 4 din proiectul de decizie în sensul asigurării unei posibilități pentru titularii licențelor de utilizare a frecvențelor radio alocate în benzile de 900 MHz, respectiv 1800 MHz, de a negocia acorduri prin care să se stabilească condiții tehnice mai puțin restrictive decât cele reținute în legislația comunitară și cea națională, în caz contrar, în situația inexistenței unor asemenea acorduri urmând a fi respectate cerințele imperative cuprinse în cadrul deciziei.

În ceea ce privește observația primită referitoare la definiția sistemului GSM, suntem de acord cu aceasta și cu propunerea de modificare, respectiv cu înlocuirea sintagmei „*mai exact*”. Sintagma propusă de către autoritatea de reglementare este „*în mod special*”, în acest fel asigurându-se posibilitatea utilizării și altor standarde dar, în mod special, a celor indicate în cadrul legislativ comunitar. Față de această propunere textul lit. b) va avea următoarea formulare:

„b) sistem GSM înseamnă o rețea de comunicații electronice conformă cu standardele GSM publicate de ETSI, în mod special EN 301 502 și EN 301 511”.